

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Gregorivs IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Litteræ Apostolicæ pro IDEM INNOCENTIVS IIII.

Cisterciens. Morimunden. & de Christa Abbatibus.

Iubet coerceri eos, qui translationi sacrorum librorum vulgari dabant operam, & secreta conuenticula celebrabant, ac sine superiorum auctoritate prædicationis officium temere usurpabant; contra quos, sublato appellationis remedio, procedatur.

Ex eodem Re-
gisto Innocen.
III. lib. 2. f. 409.

A est in fouendis virtutibus, & vitij extirpandis à prælati ecclesiarum seruanda discretio, & circumspectio adhibenda, ne vel inter nascentium densitate spinarum, enormiter frumenta lædantur, vel insuper seminatum zizaniorum euulsione triticum euellatur. In abscondendis etiam, & curandis corporibus infirmorum, sic oculi diligentia præcedere debet manus officium, & ferrum digitus præuenire, ne si cauterium adhibeatur incaute, non tam partes infirmas non sanet, quam sanas infirmet; quod tanto diligentius in mentis languoribus est seruandum, quanto animam nouimus corpore digniorem, & spiritualia carnalibus præponenda. Hoc autem infra nos ipsos diligentius attendentes, cum olim Venerabilis frater noster Meten. episcopus per suas nobis litteras intimasset, quòd tam in diocesi, quam in vrbe Meten. laicorum † & mulierum non immodica multitudo Gallicæ cuidam translationi diuinorum librorum intendens, secretis conuenticulis etiam inter se inuicem eructare præsumerent, aliorum aspernantes confortium, & in faciem redarguentibus presbyteris resistentes, quorum simplicitatem faldunt in suæ translationis peritia confidentes; non protinus ad vindictam nos res accendit incognita, sed vniuersis tam in vrbe, quam in Meten. diocesi constitutis, sub eo tenore litteras curauimus Apostolicas destinare: qui vobis ex transcripti earum poterit inspectione patere. Eidem insuper Episcopo, & capitulo Meten. dedimus in mandatis, vt inquirerent solite veritate, quis fuerit auctor translationis † illius, quæ intentio transferentis; quæ fides vtentium; quæ causa docendi: si videntes ipsa, venerentur Apostolicam Sedem, & Catholicam ecclesiam honorarent: vt super his, & alijs, quæ necessaria sunt ad indagandam plenius veritatem, per eorum litteras sufficienter instructi plenius intelligeremus, & planius, quid super his statui oporteret. Nuper autem idem Episcopus, per suas nobis litteras intimauit, quòd quidam eorum, quos notabiles prioribus litteris denotarat; mandatis seculari Apostolicis obedire: † quibusdam eorum clanculo; quibusdam vero iam publice obediendum esse dicentibus soli Deo; ab occultis etiam conuenticulis non cessantes; officium prædicationis occulte, licet à nullo mittantur, prohibiti etiam sibi non metuunt usurpare aspernantes sibi dissimiles, & translationi eidem vsque adeo insistentes; vt se nec Episcopo, nec metropolitano suo, nec nobis ipsis afferant parituros, si eam decreuimus abolendam. Licet autem tales in eo reprehendi merito videantur, quòd occulta conuenticula celebrant, officium prædicationis usurpant, simplicitatem despiciunt sacerdotum, & eorum consortia, qui dictam translationem non recipiunt, aspernantur: ne quid subito facere uideamur, discretioni vestræ (de qua plene confidimus) per Apostolica scripta mandamus, atque præcipimus, quatenus ad ciuitatem Meten. pariter accedentes, cum eodem Episcopo conuocetis coram vobis talia sapientes, & adhaerentes translationi prædictæ; & si fieri poterit, quæ in eis reprehensibilia fuerint, auctoritate freti Apostolica, sublato appellationis obstaculo corrigatis. Quòd si correctionem vestram recipere forte noluerint, inquiratis super capitulis illis, quæ in litteris, quas Episcopo miseramus, expressa fuisse, superius vobis expressimus, & alijs etiam diligentius veritatem, & quod inueneritis per nuntium vestrum. & litteras plenius intimetis: vt per vos certiores effecti, prout procedendum fuerit, procedamus. Cum enim in hoc vniuersalis Ecclesiæ vertatur negotium, & agatur causa fidei Christianæ, † ad exequendum Apostolicæ Sedis mandatum cum summa diligentia, & cautela, vos studiosos, & promptos esse volumus, & mandamus. Ad hæc M. Crispinum, presbyterum, & R. socium eius, si super his, quæ dictus Episcopus eis duxerit opponenda, inueneritis elle reos, ipsos appellatione remota canonice puniat. Alioquin eundem Episcopum ad remittendam poenam, si quam eis forsitan inflixit, cum nihil contra eum, vel clerum in nostra proposuerint audientia, monitione præmissa, districtione qua conuenit, remoto appellationis obstaculo, cogere non tardetis. Quòd si omnes, & c. duo vestrum. Dat. Latera. v. Idus Decemb.

† Concor. cap.
Cum ex inuentione,
de hære.

† Concilium
Tololanum c.
38 penitus in-
terdicit ne laici
libros sacros
habeant in vul-
gari translato

† Hic erat error
Pauperum de
L. gduo. Eym-
er. in Directo-
rio par. 1. q. 14.

† Et ob id ad
Sedem Aposto-
licam referen-
dum c. Maiores
de baptis. & e-
ius effectus.

GREGORIUS IX.

Hoc rescripto Gregorius Patarenos in primis, & eorum complices acriter persequitur, quorum suo tempore perfidia adhuc ecclesiam Dei vexabat: docet autem poenas, & ordinem puniendi eos. idem postea rescriptum nullis poena mutatis alij Pontifices confirmarunt, & reculerunt, & ad omnes hæreticos extenderunt: vt Innocentius IIII. in Bulla incip. Nouerit vniuersitas. quæ est infra loco suo. item Alexan. IIII. in Bulla incip. Nouerit vniuersitas. quam refert Eymericus in Directorio par. 2. item alij in c. Excommunicamus 1. & 2. de hæret. & in c. Quicumque. de hære. lib. 6.

Incipiunt

Officio Sanctissimæ Inquisitionis.

3

Incipiunt capitula contra Patarenos edita.

EXCOMMUNICAMVS & anathematizamus vnuerfos hæreticos, Catharos, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Passaginos, Iosepinos, Arnaldistas, Speronistas, & alios quibuscumque nominibus censeantur; facies quidem habentes diuersas, sed caudas adinuicem colligatas, quia de vanitate conueniunt in idipsum. Damnati vero per ecclesiam seculari iudicio relinquuntur, animaduersione debita puniendi; clericis prius à suis ordinibus degradatis. Si qui autem de prædictis, postquam fuerint deprehensi, redire voluerint, ad agenda condignam pœnitentiam in perpetuū carcerē detrudantur. Credentes autem eorum erroribus, hæreticos similiter iudicamus. Item receptatores, defensores, & fautores hæreticorum excommunicationis sententiæ decernimus subiicere: firmiter statuentes, vt si postquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, à sua super hoc non curauerit præsumptione cessare, ipso iure sit factus infamis; nec ad publica officia seu consilia, nec ad eligendos aliquos ad huiusmodi, nec ad testimonium admitatur. Sit etiam inestabilis, vt nec testamenti habeat factionem, nec ad hereditatis successionem accedat. Nullus præterea ipsi super quocumque negotio, sed ipse alijs respondere cogatur. Qui si forte iudex euerit, eius sententia nullam obtineat firmitatem, nec causa aliquæ ad eius audientiam perferantur. Si fuerit aduocatus, eius patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, instrumenta confecti per ipsum, nullius penitus sint monumenti, & in similibus idem præcipimus obseruari. Si vero clericus fuerit, ab omni officio, & beneficio deponatur. Si qui autem tales, postquam ab Ecclesia fuerint denotati, euitare contempserint, excommunicationis sententia percillantur, aliàs animaduersione debita puniendi. Qui autem inuenti fuerint sola suspicione notabiles, nisi iuxta considerationem suspicionis, qualitatemque personæ propriam innocentiam, congrua purgatione monstrauerint, anathematis gladio feriantur, & vsque ad satisfactionem condignam ab omnibus euitentur: ita quod si per annum in excommunicatione perstiterint, extunc velut hæretici condemnentur. Item proclamationes, & appellationes huiusmodi personarum minime audiantur. Item iudices, aduocati & notarii nulli eorum officium suum impendant, alioquin eodem officio perpetuo sint priuati. Item clerici non exhibeant huiusmodi pestilentibus ecclesiastica sacramenta: nec elemosynas, aut oblationes eorum accipiant. Similiter Hospitalarij & Templarij, ac quilibet regulares: alioquin suo priuentur officio, ad quod nunquam restituantur absque indulto sedis Apostolicæ specialis. Item quicumque tales præsumpserint ecclesiastica tradere sepulture, & que ad satisfactionem idoneam, excommunicationis sententiæ subiicere, nec absolutionis beneficium mereantur, nisi proprijs manibus publice extulerint, & proiecerint huiusmodi corpora damnatorum, & locus ille perpetuo careat sepultura. Item firmiter inuicem, ne cuiquam laicæ personæ liceat publice, vel priuatim de fide catholica disputare; si qui vero contra fecerit, excommunicationis laqueo innodetur. Item si quis hæreticos seuerit, vel aliquos occulta conuenticula celebrantes, seu à communi conuersatione fidelium vita & moribus dissidentes, eos studeat indicare confessori suo, vel alij per quem credat ad prælati sui notitiam peruenire, alioquin excommunicationis sententia percellatur. Filij autem hæreticorum, receptatorum, & defensorum eorum, vsque ad secundam generationem, ad nullam ecclesiasticum officium seu beneficium admittantur; quod si secus actum fuerit, decernimus irritum & inane. Datum Viterbij vj. Idus Nouembris. Pontificatus nostri Anno Nonno.

Edita anno Domini 1216.
Ex Archivio Inquisitionis Bononiensis.

† Hec distio quomodo accipi debeat docet Hostiensis c. Excommunicamus a. §. credentes.

† c. Si aduersus de hære.

† c. 2. §. 1. de heret. lib. 6. Eym. 3. p. 9. 40.

† Eyme. par. 1. q. 101.

GREGORIVS IX.

Inquisitores idoneos iubet elegi, qui fidem prædicent, & tueantur: & cum socijs in hæreticos, ac de hæres. infamatos inquirant, & pœnitentes admittant: in receptatores, defensores & fautores hæreticorum iuxta lege in eos latus animaduertant: audientibus eorum conciones de fide habitas, vrginti dierum, expugnantibus hæreticos trium annorum indulgentiam largiantur, contradictores coerceant, quatuorarios comescant per censuram ecclesiasticam.

GREGORIVS Episcopus seruus seruorum Dei, dilecto filio Priori Prouinciali Fratrum ordinis Prædicatorum in Lombardia, Salutem & Apostolicam benedictionem.

ILLE humani generis pernicax inimicus, omnium malorum incentor, quem de supermis ad ima, superbia sua prostrauit: non contentus quod suæ fraudis nequitia hominem perduxit ad casum, ærumnis & miserijs applicandum, callide eum nititur pestiferis retibus iretine; astute sibi parans insidias ne resurgat, locum à quo ceciderat obtenturus. Nouissime autem diebus istis, fidem nisi per fidem deperdit, deprauare per ministros suos iniquitatis operarios venena spargit mortifera: seditiose considerans, quod familiaris hostis sit efficax ad nocendum, qui quasi dulcia præmittentes cauda pungunt, vt scorpio, in aureo tandem calice Babylonis virus pestilentie infusuri. Licet enim hæretici hæctenus diutius latitantes, sicut cancer terparent in occulto, & velut vulpes latenter niterentur vineam Domini Sabaoth demoliri, iam tamen peccatis exigentibus, in aperto, quasi equi parati ad prælium, præsumunt manifeste insurgere contra eam, in qui-

Edita anno Domini 1238.

Ex Archivio Inquisitionis Bononiensis.

A 2 busdam